

Socialpedagogutbildningen

Kursplaner och kurslitteratur

Om utbildningen

Socialpedagogutbildningen är en tvåårig yrkesutbildning på eftergymnasial nivå. Deltagarna utbildas för att arbeta med praktiskt socialt arbete till exempel inom skola, HVB-hem eller öppenvård. Innehållet presenteras för deltagarna i form av **kurser** och **utbildningsstrimmor**. Varje **kurs** går under en avgränsad tidsperiod och innehåller ett eller flera examinerande moment. **Utbildningsstrimmorna** är istället en pågående process genom hela utbildningen. Utbildningen kännetecknas av branschkontakt samt innehåll som är konkret och användbart. Flera av lärarna har erfarenhet av branschen och under det första utbildningsåret får deltagarna besök av yrkesverksamma socialpedagoger varje vecka. Utbildningens pedagogiska profil präglas i stor utsträckning av **folkbildningstraditionen**. Det innebär att utbildningen kännetecknas av närhet mellan deltagare och lärare samt att grupparbeten och grupprocesser ges stort utrymme. I utvalda kurser förekommer emellertid även mer traditionella inslag som tentor, föreläsningar och vetenskaplig litteratur.

I detta dokument hittas kursplaner för utbildningens olika delar. Detta dokument kommer kontinuerligt att uppdateras för att spegla förändringar som kvalitetsarbete medför. Mindre ändringar såsom uppdateringar av litteraturlistor tar respektive kursansvarig lärare själv beslut om. Deltagare ska varslas om ändringar i kursplaner och litteraturlista i god tid. Mer omfattande förändringar görs i samråd med lärarkollegiet och godkänns av skolledningen.

Vår pedagogiska värdegrund i punktform:

1. **Här och nu.** Utbildningen fokuserar i förstahand på innehåll som är konkret och användbart när deltagarna kommer ut i arbetslivet.
2. **Branschnära.** Deltagarna har två praktikperioder och under det första året tar vi emot besök från yrkesaktiva socialpedagoger varje vecka. Teoretiska modeller ska kopplas till yrket.
3. **Folkbildning.** Vi arbetar gärna praktiskt i grupper. Vi tror att man utvecklas och lär sig genom att samarbeta med andra.
4. **Kontinuerligt lärande.** Vi vill förbereda våra deltagare på kontinuerligt lärande tillsammans med kollegor efter utbildningens slut. Därför är informationssökning, studieteknik och källkritik en självklar del av utbildningen.

Hälsopedagogik

Undervisningen i ämnet hälsopedagogik ska syfta till att deltagaren utvecklar kunskap om människors hälsa och om olika former av hälsofrämjande arbete. Undervisningen ska leda till att deltagaren utvecklar förmågan att arbeta hälsofrämjande utifrån ett salutogent förhållningssätt, vilket innebär att förstärka det friska och se människan som en resurs för eget välbefinnande. Deltagaren ska dessutom ges möjlighet att utveckla insikt om den egna livsstilen och förmåga att utföra handlingar för ett ökat välbefinnande och en positiv självbild. I kursen går vi igenom fysisk och psykisk hälsa/ohälsa utifrån biologiska samt sociala aspekter. Deltagaren ska via kartläggning arbeta fram en hälsoprofil samt införskaffa förståelse kring risk- och skyddsfaktorer av fysisk och psykisk hälsa. En del av kursen kommer handla om missbruk och dess påverkan på kropp samt mående. Deltagaren kommer få inblick i hur olika droger påverkar fysisk, psykisk och social hälsa. I kursen pratar vi även om hälsofrämjande arbets- och utbildningsplatser.

Kursmål

- Få kunskap om människors hälsa med inriktning på hälsorelaterade levnadsvanor och livsvillkor samt vilka konsekvenser de får.
- Få kunskap om folkhälsoarbete och olika former av hälsofrämjande metoder och aktiviteter samt deras hälsoeffekter.
- Få kunskap om folkhälsopolitiska mål såväl som folkhälsoarbetets framväxt och innehåll samt regelverk som styr detta.
- Få kunskap kring missbruk och hur det påverkar hälsan och livet för den utsatta.
- Få kunskaper om fysisk och psykisk hälsa och ohälsa.
- Förstå risk- och skyddsfaktorer inom psykisk ohälsa och levnadsvanor.

Examinerande moment

- Redovisningar kring hälsofrämjande arbete.
- Skapa en hälsoprofil/ hälsoenkät.
- Inlämningsuppgifter utifrån undervisningens innehåll.
- Besöka ett 12-stegsmöte och delta i ett seminarium som handlar om metoden.

Litteratur

- Axelsson, Anna-Karin (2016). *Hälsopedagogik*. Andra upplagan Stockholm: Sanoma utbildning

Lagar och dokumentation i socialt arbete

Deltagaren kommer att tillägna sig kunskap om lagstiftning, övriga regelverk och styrdokument som ligger till grund för välfärds- och behandlingsarbete. Kursen kommer att ge deltagaren kunskap om hur behandlingsarbetet kan organiseras och betydelsen av detta för det praktiska arbetet. Deltagaren tillägnar sig kunskap för att kunna dokumentera behandlingsåtgärder samt att självständigt kunna utforma en behandlingsplan och genomförandeplan. Den studerande kommer även erbjudas möjlighet att gå en heldagsutbildning i ingripandetekniken "No Power No Lose". I den utbildningen ingår kunskaper om laga befogenheter, nödvård och tvångsvård samt lågaffektivt bemötande. Vi kommer även gå igenom samhällets öppenvårdsinsatser och hur de kan se ut i praktiken.

Kursmål

- Deltagaren ska utveckla kunskap kring att dokumentera sitt dagliga arbete.
- Deltagaren ska kunna redogöra för momenten i skapandet av en behandlingsplan, åtgärdsplan, vårdplan och genomförandeplan.
- Deltagaren ska ha förståelse för lagar, förordningar och styrdokument som styr det socialpedagogiska arbetet.
- Deltagaren ska förstå förloppet från att samhället identifierar ett barn/ungdom med behov av stöd till ett fullgjort och dokumenterat behandlingsarbete.
- Deltagare ska ha förmågan att analysera och utvärdera case/fall från verkliga samhällsinsatser.
- Förstå hur BBIC och IBIC är uppbyggt och används i socialpedagogens vardag.
- Klara av att göra kartläggningar och förstå ett utredningsarbete utifrån BBIC och IBIC.
- I NPPL ska deltagaren förstå lagstiftningen som styr tvångsvård samt under trygga former få utsättas för hotfulla eller våldsamma situationer under uppsikt av instruktör.

Examinerande moment

- Tenta - lagar och dokument som styr välfärds- och behandlingsarbete.
- Redovisningar och inlämningsuppgifter

Litteratur

- Socialtjänstlagen www.socialstyrelsen.se
- Svensk Författningssamling www.riksdagen.se

Temavecka med fokus på grund- och gymnasieskola

Under temaveckan rustas deltagaren inför att verka som socialpedagog i skolan. Skolans organisation samt valda delar av lagstiftningen som reglerar grund- och gymnasieskola avhandlas. Deltagarna får ta del av en föreläsning om utbildningssociologi och en introduktion till olika pedagogiska/didaktiska inriktningar. Under veckan får deltagarna information om olika socialpedagogiska verktyg som är användbara i grund- och gymnasieskola.

Kursmål

- Deltagaren kan överskådligt beskriva skolans organisation och lagstiftning
- Deltagaren kan resonera om lärare och elevers villkor i skolan från olika perspektiv
- Deltagaren kan beskriva vanligt förekommande arbetsuppgifter för socialpedagoger i skolan

Examination

- Spanarverkstad med fokus på skolan

Litteratur

- Vetenskaplig artikel som väljs i samråd med lärare
-

Praktik/Lärande i arbete (LIA)

Deltagaren får möjlighet att omsätta teori i praktiken. Syftet är att deltagaren ska få kunskap om det sociala arbetet på fältet och att få en förståelse för det praktiska stöd- och behandlingsarbetet. Två praktikperioder ingår i utbildningen och båda perioder motsvarar tio veckors heltidsarbete. Deltagaren utvecklar sin förmåga att identifiera behov och resurser för att planera, genomföra, dokumentera samt utvärdera insatser. Under praktikperioderna får deltagaren möjlighet att träna sin ledarskaps- och samarbetsförmåga. Deltagaren har under praktikperioden regelbunden kontakt med skolan och vid ett tillfälle varje period besöker en lärare praktikplatsen. Under besöket genomförs ett trepartssamtal mellan deltagare, lärare och handledare. Under utbildningens första termin får deltagarna regelbundet besök av yrkesverksamma socialpedagoger för att få kunskap om vad en socialpedagog kan arbeta med. Praktikveckorna dokumenteras, bearbetas och redovisas när deltagarna återkommer till skolan.

Kursmål

Efter den sista praktikperioden kan deltagaren:

- bedöma behandlingsbehov/förändringsbehov hos klienter.
- dokumentera sitt arbete och följa ärende- eller förändringsprocessen.
- tillämpa relevanta teoretiska kunskaper och arbetsmodeller i praktiskt arbete.
- uppvisa ett professionellt förhållningssätt gentemot personal samt målgruppen.
- beskriva och problematisera egna personliga styrkor samt svagheter i yrkesrollen.
- beskriva, analysera och problematisera verksamheten vid praktikplatsen.
- bygga konstruktiva relationer för att leda individer och grupper.
- ta emot konstruktiv kritik och använda kritiken för att utvecklas i sin yrkesroll.

Socialpedagogen som människa och ledare

Syftet med kursen är att utvecklas som socialpedagog, ledare och människa. Under kursen får deltagaren teoretiska och praktiska kunskaper om gruppprocesser. I mindre grupper får deltagarna öka sin självkännet, reflektera över sin egen utvecklingsprocess och öka sin förmåga att bygga relationer. Syftet är att hitta en trygghet i sin yrkesroll. Under kursen får deltagaren också leda andra i olika praktiska moment och ta emot konstruktiv kritik kring sin insats. Ledarutbildningen går som en röd tråd genom hela utbildningen och svårighetsgraden ökar stegvis i takt med att deltagarna närmar sig sin framtida yrkesroll. Under kursen diskuterar deltagarna olika etiska dilemman kopplade till socialt arbete och ledarskap. Ett övergripande mål med kursen är att deltagaren utvecklar självinsikt, empati och respekt för andra. Under utbildningen genomförs individuella samtal mellan deltagaren och en lärare i syfte att främja deltagarnas personliga utveckling.

Kursmål

- Deltagaren ska kunna tillämpa och ha en förståelse för processer i gruppen samt vara medveten om sin egen socialpedagogiska roll.
- Deltagaren ska kunna reflektera över sina egna och andras uppväxt- och levnadsförhållanden och hur detta kan forma oss som individer.
- Deltagaren ska kunna skriva en personlig målformulering och ha kunskaper för att starta en förändringsprocess i syfte att nå ett uppsatt mål.
- Deltagaren ska ha förbättrat sina färdigheter i att prata inför andra och aktivt lyssna.

Litteratur

Engquist, Anders (2013). *Att växa som vuxen: nya perspektiv på dig själv och andra*. 6. uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Larsson Göran(2007). *Skamfilad: om skammens många ansikten och längtan efter liv*.

Facklig utbildning

Denna kurs kommer pågå under tre heldagar. Kursen leds av folkbildare som till vardags är lärare i fackliga kurser. Momentet kommer bestå av både teoretiska föreläsningar och praktiska övningar. Under utbildningen ska deltagarna få grundläggande kunskaper om facket, historisk bakgrund samt vad som är fördelarna med att organisera sig fackligt. Deltagarna ska även förstå vilka lagstadgade rättigheter och skyldigheter som finns i skolan och på en arbetsplats. Deltagarna ska också få en grundläggande förståelse för arbetsmiljölagen och kollektivavtal på en arbetsplats. Kursen ska även ses som en förberedelse inför jobbsökandet efter avslutad utbildning.

Kursmål

- Deltagaren ska få en förståelse för vad fackligt arbete innebär.
- Få förståelse för fackets roll i samhället.
- Grundläggande förståelse för lagstadgade rättigheter och skyldigheter.
- Grundläggande förståelse för kollektivavtal.
- Grundläggande förståelse för arbetsmiljöarbete.

Examinerande moment

- Muntlig gruppredovisning.
-

Praktisk socialpedagogik

Under utbildningen får deltagarna stegvis ta ett större ansvar för olika praktiska moment. I början av första terminen planerar deltagarna ett läger med fokus på teambuilding och organisation. Under hela utbildningen turas deltagarna om med uppdraget "veckans värd". Uppdraget går ut på att ta ansvar för ordning och trivsel i våra lokaler. "Veckans värd" tar ansvar över vardagssysslor som vanligtvis ingår i en socialpedagogs arbetsliv som till exempel att sätta på kaffe i början av arbetsdagen. Under den första terminen får dessutom varje deltagare förbereda ett kort muntligt anförande om valfritt ämne (Dagens ord). Syftet är att deltagarna ska träna på att planera och leda ett kort redovisningsmoment. I slutet av termin två organiserar deltagarna och lärarna processen för att anta en ny deltagargrupp. Syftet med momenten är att deltagarna ska få ökad självkännetdom och reflektionsförmåga genom att delta och leda de olika grupprocesserna. Dessutom tränar deltagarna sin förmåga att organisera, kommunicera och lösa praktiska uppgifter tillsammans med andra.

Kursmål

- Deltagaren får ökad självkännetdom och ledarskapsförmåga.
- Deltagaren får praktiska kunskaper om hur olika aktiviteter planeras, genomförs och utvärderas.
- Deltagaren får prova på olika ansvarsområden som det socialpedagogiska arbetet kan innehålla.
- På ett konstruktivt sätt värdera och jämföra andras förmågor, erfarenheter och kunskaper.
- Deltagaren ska få kunskap om olika mötes- och diskussionsformer.

Examinerande moment

Kursen examineras löpande genom deltagarnas medverkan i följande moment:

- Läger
 - Veckans värd
 - Antagningsprocess
 - Dagens ord
 - Samling
-

Sociologi

Sociologi är ett akademiskt ämne som handlar om hur vi människor interagerar och tillsammans skapar samhället. Sociologin undersöker fenomen som till exempel socialklass, integration och genus. Syftet med kursen är att deltagarna tillägnar sig kunskaper om sociologiska teorier och begrepp. Deltagaren ska under kursen få en grundläggande sociologisk allmänbildning. Kunskapen ska kunna användas av deltagaren för ökad självkänedom och förståelse för människorna som deltagaren kommer möta som socialpedagog. Deltagaren ska kunna använda sociologiska begrepp och teorier för att analysera fall relaterade till yrket.

Kursmål

- Deltagaren kan redogöra för ett urval av grundläggande sociologiska begrepp och teorier.
- Begreppen och teorierna kan deltagaren använda för att analysera en fallbeskrivning kopplad till socialt arbete.

Examinerande moment

- Tentamen - grundläggande begrepp och teorier.
- Praktikuppgift.

Litteratur

- Giddens, Anthony & Sutton, Philip W. (2014). *Sociologi*. 5., rev. och uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur.
-

Socialpedagogen i samhället

Deltagaren får kunskaper om hur samhället är organiserat med tyngdpunkt på de delar som berör socialpedagogens arbete. Ett av kursens syften är att deltagaren ska få ett underlag för att i framtiden vägleda andra. Till exempel kan det handla om att deltagaren får kunskaper om hur en rättegångsförhandling genomförs. Deltagaren kan i en framtida yrkesroll använda kunskaperna för att stötta ett brottsoffer inför en förhandling. Det andra syftet är att få kunskaper om hur samhället skapar förutsättningar för socialpedagogens arbete. Ett exempel på detta kan vara att förstå hur privat vinstdrivande vård av unga eller missbrukare skiljer sig från motsvarande verksamhet i offentlig regi. Deltagarna kommer få kunskaper om det parlamentariska systemet och politiska ideologier samt hur ideologi kan användas för att analysera socialt arbete. Deltagaren ska få kunskap om tjänstepersonens roll i det demokratiska systemet.

Kursmål

- Deltagaren kan ge enkla men korrekta beskrivningar av ett antal processer inom den offentliga förvaltningen till exempel en rättegångsförhandling eller ett riksdagsbeslut.
- Deltagaren kan efter avslutad kurs redogöra för ett antal politiska ideologier. Deltagaren kan använda dessa för att analysera en fallbeskrivning som handlar om socialt arbete.
- Deltagaren kan resonera om tjänstemannens roll och ansvar i det demokratiska systemet.
- Deltagaren får grundläggande kunskaper om civilsamhället och mötesteknik.

Examinerande moment

- Seminarium, socialpedagogen i samhället

Litteratur

- Larsson, Reidar (2014). *Politiska ideologier i vår tid*. 8., [utök. och rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur
 - Petersson, Olof (2017). *Svensk politik*. Åttonde upplagan Stockholm: Dialogos Förlag
-

Psykologi

Deltagaren ska få en grundläggande introduktion till psykologiämnet. Under kursen fördjupar vi oss i områden som neuro- och kognitionspsykologi, personlighet- och utvecklingspsykologi samt socialpsykologi. Historiska psykologiska inriktningar och konkreta förhållningssätt såsom mentalisering och KBT avhandlas också under kursen. Undervisningen ska hjälpa deltagaren att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till olika psykologiska perspektiv. Deltagaren får möjlighet att analysera mänskligt beteende utifrån flera psykologiska perspektiv och förstå dess orsaker. Under kursen får deltagaren möjlighet att reflektera kring egna känslor och åsikter i förhållande till klienten.

Kursmål

- Deltagaren kan återge centrala delar av kursens innehåll.
- Deltagaren kan använda teorier och perspektiv för att analysera mänskligt beteende och förstå dess orsaker.
- Deltagaren kan redogöra för historiska psykologiska inriktningar.
- Deltagaren kan redogöra för moderna psykologiska perspektiv och deras praktiska användningsområden.
- Deltagaren kan genomföra enklare psykologiska experiment.

Litteratur

- Karlsson, Lars (2017). *Psykologins grunder*. 6:e upplagan. Studentlitteratur: Lund
-

Samtalsmetodik

Deltagaren ska få en grundläggande introduktion i samtalsmetodik. Studierna kommer ske enskilt, i grupp och i helklass med syfte att bredda deltagarnas kompetens kring samtal, lyssnande, kartläggning och informationssökande. Samtalsmetoden MI (Motiverande samtal) kommer ligga till grund för delar av utbildningen. I kursen ingår även momentet intervjuteknik som deltagarna kommer få användning för i sitt fördjupningsarbete under termin fyra.

Delmoment i denna kurs

- Grundkurs inom metoden Omvärderande parsamtal.
- Grundutbildning i samtalsmetodik
- Metoder i bemötande av impulsivt beteende.

Kursmål

- Deltagaren ska få kunskap om olika behandlingsmetoder, begrepp och teorier som förekommer inom socialpedagogens arbete.
- Deltagaren ska aktivt få träna på samtalsmetoder under lektionstid och på sina praktikplatser.
- Deltagare ska kunna analysera sina samtal utifrån verktyg som används inom MI

Examinerande moment

- Spela in ett planerat samtal med klasskamrat och analysera materialet tillsammans med lärare. I uppgiften agerar deltagaren både samtalsledare och klient.
- Instuderingsfrågor om motiverande samtal.

Litteratur

- Stihl, Malin, *Motiverande samtal i praktiken: hjälpa människor till varaktig förändring*, Komlitt, Helsingborg, 2018.

Kriminologi

Syftet med kursen är att deltagaren ska få grundläggande kunskaper om kriminologisk teori. Fokus ligger på att förstå varför människor begår brott och ägnar sig åt avvikande beteende. Kursen fokuserar på att förstå begreppet evidens. Under kursen får deltagaren kunskap om vilken evidens olika behandlingsprogram som till exempel ROS eller PULS har för att minska återfall i brott. Deltagaren får kunskaper om olika straffrättskolor och samhällets reaktion på brottslighet. Under kursen fördjupar vi oss i kriminalvården och statens institutionsstyrelse (SIS).

Kursmål

- Deltagaren kan redogöra för ett urval av kriminologiska teorier och begrepp. Begreppen kan användas för att analysera fallbeskrivningar som går att relatera till framtida yrkesutövning.
- Deltagaren kan definiera begreppet evidens och tillsammans med andra söka information om den vetenskapliga grunden för olika behandlingsprogram.

Examinerande moment

- Grupparbete om evidens i socialt arbete.
- Hemtenta om grundläggande kriminologiska begrepp och teorier.

Litteratur

- Engdahl, Oskar & Lindgren, Sven-Åke (2017). *Varför begår människor brott?: samhälls- och beteendevetenskapliga svar på kriminologins grundfråga*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur
-

Klinisk psykologi

Under kursens gång avhandlas olika patologiska psykologiska tillstånd. Deltagaren får kunskaper om personlighetsstörningar, psykisk ohälsa, psykiska sjukdomar och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Kursen syftar också till att guida deltagarna i olika förhållningssätt och bemötande av klienter som lider av olika typer av psykisk ohälsa.

Kursmål

- Deltagaren har grundläggande kunskaper om psykisk ohälsa och dess konsekvenser för individen.
- Deltagaren skall känna till symtom för olika psykiatriska diagnoser och hur man bör förhålla sig till dessa.

Examination

- Seminarium med redovisning.

Litteratur

- Psykologins grunder, Lars Karlsson
 - Utdrag ur DSM-5
 - Annan litteratur i form av artiklar kan förekomma
-

Vetenskapsteori och metod

Syftet med kursen är att deltagaren ska få en introduktion till vetenskapsteori och metod. Deltagaren får under kursen kunskap om kvalitativ och kvantitativ metod. Syftet är vidare att förbereda deltagaren för att skriva ett fördjupningsarbete. Undervisningen består av föreläsningar, självstudier och ett grupparbete. Under kursen använder deltagarna vetenskaplig litteratur för att skapa ett eget läromedel om vetenskapsteori och metod. Kursen examineras med ett muntligt läxförhör och en spanarverkstad. Inför spanarverkstaden väljer deltagarna gruppvis en vetenskaplig artikel med koppling till yrket. Deltagarna avkodar och diskuterar sedan artikeln tillsammans under strukturerade former.

Mål

- Deltagaren kan återge centrala delar av kursens innehåll.
- Deltagaren kan identifiera uppenbara metodologiska brister i t.ex. en enkätundersökning.
- Deltagaren kan identifiera styrkor och svagheter med olika vetenskapliga metoder.

Examination

- Muntligt läxförhör
 - Spanarverkstad
-

Fördjupningsarbete

Under kursens gång väljer deltagaren själv ett relevant ämne att fördjupa sig i och skriva ett arbete om. Deltagaren ska med utgångspunkt i tidigare inhämtade kunskap formulera en frågeställning, göra metodologiska vägval och genomföra en undersökning för att besvara frågan. Deltagaren arbetar självständigt eller tillsammans med en annan deltagare.Handledning i gruppform genomförs. Ett uppsattsseminarium genomförs också där varje deltagares text avhandlas. Avslutningsvis presenterar deltagaren sin studie för övriga deltagare. Syftet med kursen är att deltagaren ska utveckla sin förmåga att söka information, förstå vetenskapliga texter och själv formulera vetenskapliga frågor. Syftet är också att deltagarna ska utveckla sin förmåga att presentera information för andra.

Kursmål

- Deltagaren kan ta initiativ till, planera och genomföra en enklare undersökning.
- Deltagaren kan skriva en uppsats på eftergymnasial nivå.
- Deltagaren kan ge konstruktiv och relevant kritik till andra deltagare.
- Deltagaren kan presentera sitt arbete för övriga deltagare.

Examination

- Inlämning av uppsats som godkänts av kursansvarig lärare.
- Godkänt deltagande i uppsattsseminarium.
- Redovisning av arbetet för övriga deltagare.

Litteratur

- Väljs av deltagaren i samråd med handledare
-